סמוך מיעוטא לחזקה ואיתרע ליה רובא. וביבמות בפ' בתרא (דף קיט.) משמע דהוה ליה פלגא ופלגא וטעם דספק טומאה לטהר ואע"פ שבטומאה נמי איכא איסור אם היה תרומה מפרש רבינו חיים משום דתיובתא הוי דבר שאין בו דעת לישאל גמרינן מסוטה לטהר אפילו בדה"י ואע"ג דליכא חזקה כגון הכא דכי סמכינן מיעוטא לחזקה הוי פלגא ופלגא וא"ת אמאי קא"ר יוחנן בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף פ.) דלרבנן עבו תיובתא כמו שיש בו דעת לישאל והא לרבנן בלאו הכי אתי שפיר דמטמו דלא חיישי למיעוטא ורובא וחזקה רובא עדיף וי"ל דרוב תיובתא מטפחין לא הוי רוב גמור ומשום דגרמה כאילו הוא רוב עשאוהו כמו שיש בו דעת לישאל ולהכי קא"ר יוחנן דאין שורפין עליו תרומה וקדשים ואי הוי רוב גמור אמאי אין שורפין כמו בהגהו דפרק כל היד (נדה דף יח.) דא"ר יוחנן בשלשה דברים הלכו חכמים אחר הרוב ועשאום כולהו לשרוף עליו כו' והתם נמי קאמר אי למעוטי הך תיובתא הא א"ר יוחנן חדא זימנא דאין שורפין עליו תרומה וקדשים והייטו טעמא דהתם הוי רוב גמור וא"ת למה ליה למימר לר"מ סמוך מיעוטא לחזקה בלא חזקה נמי הוא מטהר דכיון דחיים למיעוטא אם כן הוי ספק ויש לטהר כיון דהוי דבר שאין בו דעת לישאל וליכא למימר אף על גב דהוי ספק מ"מ לא גמרינן מסוטה לטהר אלא בפלגא ופלגא דהכי דמסוטה לא מילף מילף מדרב גידל דדרים (סוטה דף כט.) אשר יגע בכל טמא ודאי טמא הא ספק יאכל ומוקי לה באין בו דעת לישאל וי"ל דבלא חזקה נמי מהור ולא נקט סמוך מיעוטא לחזקה אלא לומר דחזקה לא הוית בהדי רובא דאי הוית בהדי רובא הוי מיעוטא דמיעוטא ולמאי דפריך לעיל בפ"ק (דף יח) לר"מ דלא חיים למיעוטא אלא מדרבנן להחמיר אתי שפיר דבלא חזקה לא הוה חיים למיעוטא לטהר אבל עם החזקה חיים למיעוטא מן התורה לכך מטהר:

(**ר'יאמרו** ספק איסור להתיר). וא"ת בפ' אין מעמידין (ע"ז דף נד:) אסר ר"מ גבינות בית אוויקי ומפרש טעמא בגמ' מפני שרוב עגלים שבאותה עיר נשחטים מיעוטא דמיעוטא דאיכא לגבינה חזקה היתר דמסייע לרוב *ומיהו איכא למיפרך מאי איריא רוב אפילו פלגא ופלגא נמי: **לחלק** מדמו נפקא. ואע"ג דבפרק אותו ואת בנו (נעיל דף עט.) מספקא ליה לרבי יהודה אי חושבין לזרע האב או לא הכא דאיצטריך לחלק הייטו *משום דשמא אין חושבין: **אסור** לכו למישתי. פירש בקונטרס וכן רבינו חננאל אם לא תברכו ברכת פרי הגפן אבל על ידי ברכת ברא פרי הגפן שרי למישתי קודם ברכת המזון והשתא מייתי שפיר דכי היכי דהב לן וגבריך הוי גמר ולריך לברך אם רוצה לשתות הכי נמי כסוי הוי גמר ולריך לברך על השחיטה וכן בערבי פסחים (דף קג.) מייתי ראיה מהך עובדא למאן דמברך אכסא קמא ואכסא דברכתא וכן בפרק כל הבשר (נקמן דף קז:) אמרינן דשמא מברך על כל פרוסה ופרוסה אין נראה לריך לברך בכל פעם בהמ"ז אלא ברכת המוציא ולא לריך לברך והא דאמר להו רב ייבא אסור לכו למישתי אע"פ שלא היה יודע אם רוצים לברך ברכת פרי הגפן תחלה מכל מקום היה מורה להם שלא יטעו ושתו בלא ברכה והא דאמר בערבי פסחים דבשלא הגיעו זקן או חולה כשהן יולאין טעונין ברכה למפרע וכשהן חוזרין טעונין ברכה לכתחלה התם עלה טובה קמ"ל דשמא יהאו הרבה עד שיהו רעבים ושוב לא יוכלו לברך ברכת המזון על אותה סעודה כדאמר בברכות (דף נא:) וכן משמע דלא הוית אלא עלה טובה דאם לריכין לברך ברכת המזון כשיגלאו א"כ כשיחזרו פשיטא דטעונין ברכה לכתחלה וא"ת דאמרינן בפרק כילד מברכין (שם דף מב.) רבה ורבי זירא אכלו סליקו תכא מקמייהו אייתו לקמייהו כו' רבה אכל אמר אנא אתכא דרים גלותא קא סמכי ורבי זירא לא אכל והשתא אמאי לא אכל כיון דלא בעי ברכת המזון אלא ברכה שבתחלה וי"ל דבאותו מאכל היה מעורב בו לחם והיה קשה לו לעיולי אם ידיו ולברך ברכת המוציא והא דתניא בתוספתא דברכות (פ"ד) בעל הבית שהיה אוכל קראו חבירו לדבר עמו אין לריך לברך למפרע הפליג לריך לברך למפרע וכשהוא חוזר מברך לכתחלה לא לאחר שהפליג קאמר דלריך לברך למפרע כדמשמע ליתנא אלא הפליג הייטו שקראו להפליג ולילך עמו רחוק ואינו יודע מתי יחזור לכך לריך לברך למפרע קודם שילא שמא יהא עד שיהא רעב וכן משמע בפרק שלשי (ביומא דף נ.) דאמר דיבר עם חבירו והפליג לריך עטילת ידים משמע אבל בהמ"ז לא לריך אלא עטילה והמוליא ומירי כשיצא לא ידע שיפליג ואין הלכה כאותה ברייתא אלא כרב חסדא דתניא כוותיה בערבי פסחים (דף קג.) דבדברים הטעונים ברכה לאחריהן במקומן אין לריך לברך אפילו ברכה לכתחלה לקבעיה קמא הדר והך ברייתא אתיא כרבי יהודה דמלריך שיניחו שם זקן או חולה: משנה

ומיהו לפי מאי דמסיק הכא אם אמרו ספק טומאה לטהר יאמרו ספק איסור להתיר א"ל מכל מ"מ כל"ל ומתק מ"ש בפנים ומיהו איכא כו'. מכל"מ ועי' רש"ל

שיטה מקובצת

ל] אם אמרו ספק טומאה לטהר. נ"ב עי' תוס' בכורות דף (כ') [יט] ע"א [ד"ה ר"י]:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה להלן וכו' משום דשמא אין מוששין. עי' בב"ק דף מ ע"ל ודף ס ע"ל:

[ע"ל דפריסים לעיל בפ' קמא יב. ד"ה ספק]

רש"ל מ"ז והד"ל הוא ועי' רש"ל ומהר"ם

ר"ל ומיהו לפי מאי דמסיק הכא אם אמרו ספק טומאה לטהר יאמרו ספק איסור להתיר א"ל כל"ל ומתק מ"ש בפנים ומיהו איכא כו'. מהר"מ ועי' רש"ל

בג א מיי' פי"ד מהל' שחיטה הל' ה טוש"ע י"ד סי' כח סעיף ט [וברב אלפס עוד בפ' עבדי פסחים קנז.]:

בד ב מיי' פי"ד מהל' ברכות הל' ח ועיין בהשגות וכ"מ סמג עשין כז טוש"ע א"ח סי' קעט סעיף ג:

[יבמות פד: מנחות נב.]

[ברכות לח: ע"ש כריתות כו. ע"ש]

ויקרא יז שם

פסחים קג.

רבינו גרשום

שהוא ספק איסור להתיר: הורה רבי כר"מ כו'. לענין אותו ואת בנו כר"מ דמתיר לשחוט אחריהם: הי מינייהו דאחריתא. כלומר אינו הוראה הורה באחרונה: לא שבקיתו לי דאישיילילה לסבא. כלומר לר' אבא בריה דר' חייא בר אבא: בין מרובה בין מועטת. כלומר בין [שחט] חיות הרבה בין שחט חיות מעט: או מיבעי לחלק. כלומר חיה או עוף דאמינא עד דשחיט חיה ועוף לא הוה חייב לכסות (בכיסוי) אותא או לחלק: לענין ברכה שאינו מברך אלא ברכה אחת. כלומר אע"ג דא"ר יהודה לענין כיסוי צריך לחלק לענין

לברך על השחיטה אינו צריך לחיה ועוף אלא ברכה אחת: ת"נ כיון דאיטפל לה לכיסוי כו'. כלומר דהיכא [אמר] דאע"ג דלענין כסוי צריך לחלק לר' יהודה מ"מ אינו צריך לברך על השחיטה אלא ברכה אחת שאם שחט חיה ואח"כ עוף מיפטר בברכה אחת אמאי כיון דאיטפל ליה לכיסוי דחיה דמי כמי שכיסהו ומפסיק הכיסוי בין ברכה דחיה לברכה דעוף וצריך לברך נמי על העוף קודם שישחוט דדחוינן ברב ייבא סבא: הכי

[ברכות לה. ד"ה אמר]

[יומא לט.]

[ברכות לה: ע"ש]

[ברכות לה: ע"ש כריתות כו. ע"ש]

**[ע"ל דפריסים לעיל בפ' קמא יב. ד"ה ספק

מיסתא וברוכי בהדדי לא אפשר. הלכך כי אמר הב ליברך נתנו דעתם לפסוק מלסתום אבל זה אע"פ שיודע שיכסה דם רלאמון לא הסיח דעתו מן השחיטה וכל שעתא זמן שחיטה היא לו אפילו בשעת כיסוי אפשר דשחיט בחדא ידיה ומכסי בחדא ידיה: **גמ' ואומר לבני ישראל.** בפרשת כסוי הוא: תורה אור **במה ששפך.** בידו: **ליתן לו.** מפני שהפסידו שכר ולקמן בעי שכר מצות מעשה או שכר הברכה: **ברכת המזון.** ד' ברכות הן ואיכא ארבעים זהובים ואי בתר מצוה אזלת *כו' חדא מצוה היא: **ה' לבאות שמו.** אלמא חדא הוא דברלאיכו: **נקוט לי זימנא.** הן לי זמן: **כי סוה בעי.** רבי מיבריך כשהיה רבי רוצה לסעוד: **אמרו ליה.** בני ביתיה ההוא לדוקי שקבעת לו זמן קלי אכבא: **אמר.** רבי על עצמו מקרא הזה: **ויתנו בצרותי רוש.** בסעודתי מותנין מרה: לבסוף אישתכח דלאו איהו הוא אלא לדוקי אחר הבא לבסרו על הראמון שעלה לגג ומת: **ארבעים זהובים.** שכר ארבע ברכות שעשה אחריהם* אמן: **נאותה משפחה.** של מבשר: **דאמר מר.** בחלו מליאות (ב"מ דף לא.) השב אפילו מאה פעמים משמע ותשיבם מפקיע לדרשא אחריתא הכא נמי וכסה מועבא משמע: **כתיב מיעוטא** לי הוה כתיב וכסה הוה משמע שיהא נכסה כל שעה ואפי' מאה זימנין אבל וכסהו מיעוטא הוא כסוי זה ותו לא: **פעור מלכסות.** דהא מכוסה ועומד הוא: **הא אידחי ליה.** מכסוי דהא כיסהו ונתגלה פעור מלכסות: **אין דיחוי.** אין אמרינן דחוי אלא מצוה וכי אמרינן דיחוי בפסול קרבן הוא דאמרינן: **חייב לכסות.** אף על גב דלא חזר ונתגלה: **מתני' נתערב ביין.** שהוא אדום ואין מראה הדם ניכר בו: **רואין אותו.** יין כאילו הוא מים ואם היה מראית דם ניכר במים כשיעור הזה חייב לכסות: **נתערב בדם הבהמה.** דלאו בר כסוי הוא ורובו דם בהמה:

משתא וברוכי בהדי הדדי לא אפשר. מכאן היה אומר הר"ר יוסי טוב שאם עמד מאכילתו והתפלל כשחוזר ובא לאכול צריך לברך ברכת המזון וליטול ידיו ולברך המוציא משום דמיכל ולצויי בהדי הדדי לא אפשר ואין נראה דלא דמי כלל משום דהכא הב ובריך הוי גמר דבר והוי הפסק וכן כסוי אי לאו דלאפשר בהדי הדדי אבל תפלה לא הוי גמר לסעודה דלאו אם צריך בסעודה על הרעמים לו אפילו בפה"ג ילטרך ליטול ידיו ולברך המוציא משום דמיכל וברוכי בהדי הדדי לא אפשר ובהדיא אמרינן בערבי פסחים (דף קג.) דאם היתה מקלת חבירים ועקרו רגליהן לילך לבהכ"נ כשהם חוזרין אין מטעונין ברכה לא למפרע ולא לכתחלה אף על פי שהתפללו בנתיים: **ומכסי** בחדא ידא. יש להסתפק אם סח בין שחיטה לשחיטה אם צריך לחזור ולברך כמו *גבי תפילין דאם סח בין תפילין לתפילין דמברך שתים לרש"י להניח על של יד ועל מצח על של ראש ולדברי ר"ת מברך על של ראש שתים לו שמא אין צריך לחזור ולברך כמו בתמצע סעודה שיכול לדבר וא"צ לחזור ולברך המוציא ומיהו אם אומר מעכון שחיטה כמו תביא עוף לשחוט לו הסכין פשיטא דאין צריך לחזור ולברך כמו (ברכות דף מ.) טול ברוך גביל לתורי ואם צריך לחזור ולברך כמו בתפילין אז אסור לדבר בין שחיטה לשחיטה כמו בתפילין כדאמר בהקומץ רבה (מנחות דף נו.) דעבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה ואין ראיה מתפילין דהתם היא מצוה אחת ואין לו להפסיק אבל בשחיטה לו בני שחיטו לו בני שביק ליה ומ"מ נראה דאיסורא הוא להביא עצמו לידי לחזור ולברך כדמוכח בפרק אלו נאמרין (סוטה דף מא.)* דתנן טובל ס"ת וקורא בו אחרי מות ואך בעשור ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה ופריך בגמרא ונייתי ס"ת ונקרי ביה* ומשני ר"ל משום ברכה שאינה צריכה ונראה היכא דצריך לחזור

הכי השתא התם מישתא וברוכי בהדי הדדי לא אפשר הכא אפשר דשחיט בחדא ומכסי בחדא: **מתני'** **שחט ולא כסה וראהו אחר חייב לכסות כסהו ונתגלה פטור מלכסות כסהו הרוח חייב לכסות: גמ' ת"ר ושפך וכסה מי ששפך יכסה שחט ולא כסה וראהו אחר מנין שחייב לכסות שנאמר ואומר לבני ישראל אזהרה לכל בני ישראל תניא אידך ושפך וכסה *במה ששפך בו יכסה שלא יכסנו ברגל שלא יהיו מצות בזויות עליו תניא אידך *ושפך וכסה מי ששפך הוא יכסנו מעשה באחד ששחט וקדם חבירו וכסה וחייבו רבן גמליאל ליתן לו י' זהובים איבעיא להו שכר מצוה או שכר ברכה למאי נפקא מינה לברכת המזון אי אמרת שכר מצוה אחת היא ואי אמרת שכר ברכה הויין ארבעים מאי תא שמע *דא"ל ההוא צדוקי לרבי *מי שיצר הרים לא ברא רוח ומי שברא רוח לא יצר הרים דכתיב כי הנה יוצר הרים וברא רוח אמר ליה שוטה שפיל לסיפיה דקרא ה' צבאות שמו אמר ליה נקוט לי זימנא תלתא יומי ומהדרנא לך תיובתא יתיב רבי תלת תעניתא כי הוה קא בעי *מיברך אמרו ליה צדוקי קאי אבבא אמר ויתנו בברותי רוש וגו' א"ל רבי מבשר טובות אני לך לא מצא תשובה אויבך ונפל מן הגג ומת אמר לו רצונך שתסעוד אצלי אמר לו הן לאחר שאכלו ושתו א"ל כוס של ברכה אתה שותה או ארבעים זהובים אתה נוטל אמר לו כוס של ברכה אני שותה יצתה בת קול ואמרה כוס של ברכה שוה ארבעים זהובים אמר רבי יצחק עדיין ישנה לאותה משפחה בין גדולי רומי וקוראין אותה משפחת בר לויאנוס: כסהו ונתגלה: אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב**

אישי מאי שנא מהשבת אבדה *דאמר מר א] **השב אפילו מאה** פעמים אמר ליה התם לא כתיב מיעוטא הכא כתיב מיעוטא וכסהו: כסהו הרוח: *אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא שחזר ונתגלה אבל לא חזר ונתגלה פטור מלכסות וכי חזר ונתגלה מאי הוי הא אידחי ליה אמר רב פפא זאת אומרת אין דידוי אצל מצות ומאי שנא מהא דתניא השוחט ונבלע דם בקרקע חייב לכסות התם כשרשומו ניכר: **מתני'** *דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם חייב לכסות נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים נתערב בדם הבהמה**

או זהובים דבמלתא דלית בה חסרון כיס לא עבדינן שליחותייהו כדאמר בהתובל (ב"ק דף פד:) ואחד שעמד במקום חבירו לקרות בתורה פטור בלאו האי מצוה ואפילו תפס מפקינן מיניה משום דכולא חייבים בקריאת התורה וכן פירש ריב"ח ואפילו עמד במקום כהן דהא דדרשינן (נדרים דף סב.) וקדשתו לכל דבר שבקדושה ב] לפתוח ראשון ולברך ראשון אסמכתא היא* : **או** אדבעים זהובים אתה טוטל. שתיה לא שייכא לשכר ברכה אלא היה רולה לסלקו מברכת המזון לפי שהיה לדוקי ואע"פ אי לו ל' זהובים ה"ל למימר דהא איכא ברכת בפה"ג שלאחר בהמ"ז וי"ל דסבר כמ"ד בערבי פסחים (דף קג: ופס ל"ה נאו) דאין צריך לברך אכסא דברכתא אלא אכסא קמא ותו לא: **רואין** אותו כאילו הוא מים. בפ' התערובות (זבחים דף עח:) אמר דלאו רואין לדם קדשים קאמר אלא רואין ליין ולדם בהמה וחיה קאמר דרואין כאילו הוא מים כדפירש בקונטרס והקשה הר"ר שמואל מוורדו"ן דבפ' הקומץ רבה (מנחות דף כב.) מפרש טעמא דרבנן ור' יהודה מדכתיב ולקח מדם הפר ומדם השעיר גלוי וידוע שדם הפר מרובה מדם השעיר מכאן לטולין שאין מבטלין זה את זה ור' יהודה אומר מכאן למין במינו שאינו בטל והשתא היכי מוכח דאפילו מבטלין עולין זה את זה ומין במינו בטל הכא לא בטיל שאפילו היה דם הפר ג] היה מיכר אדמומית דם השעיר וי"ל דאם דם הפר היה מים לא יהיה בדם השעיר מראית דם גמור אלא יהיה דיהה מראהו ובטל כדאמרי' בפ' התערובות (זבחים דף עח:) דלי שיש בתוכו יין לבן וחלב ר' יהודה אומר רואין ליין וחלב כאילו יין אדום ואם דיהה מראיהן ד] (כסר אבל) דם לתוך מים לאשון בטל וא"נ אמרינן בפ"ה דע"ז (דף עב.) כי אתא רב דימי א"ר יוחנן המערה יין נסך מחבית לבור אפילו כל היום טולו אלאשון אשון בטל ובפרק בתרא דנדה (דף עא:) גבי דם תבוסה היכא דפסק אמרינן אשון הולך בלא הפסק אמרינן אשון בטל וקשיא דאמר בפרק הלוקח בהמה (בכורות דף כב.) הלוקח ליר מעם האדון משיקו במים וטהור ממה שנפסד לי רובא מיא ניהו סלקא ולי רובא ליר ניהו ליר לאו בר קבולי טומאה הוא ולי משום מיעוטא דמים דבליר בטלי ברובא וקאמר רב דימי בשם ריש

עין משפט נר מצוה

כה א מיי' פי"ד מהל' שחיטה הל' ט' טור שלחן ערוך סי' ל"ג סעי' ד' :
כו ב מיי' שם הל' ז' עושה"ע שם סעיף יא :
כז ג מיי' שם הל' טו עושה"ע שם סעיף ח :
כח ד מיי' שם הל' טז עושה"ע שם סעיף ו :
כט ה מיי' פי"ז מהל' מאכלות אסורות הל' יד סעי' עשין סד עושה"ע מ"מ סי' שפב טור י"ד סי' כח :
ל ו מיי' פי"ח מהלכות תפילין הלכה יד סעי' עשין עד עושה"ע מ"מ סי' רסו סעיף ב :
לא ז מיי' פי"ד מהלכות שחיטה הל' ז סעי' עשין סד עושה"ע י"ד סי' כח סעיף יא :
לב ח פ מיי' שם הל' ט עושה"ע שם סעיף י :

[מנחות לו.]

לג י מיי' פי"ד שם הל' ו סעי' עשין סד עושה"ע י"ד סי' כח סעיף יב :
לד כ מיי' שם עושה"ע שם סעיף יג ומיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב :

גליון הש"ס

גמ' דא"ל הסוא לדוקי לרבי מי שיצר כו'. עי' ברבינו יונה פ"ק דברכות דף ז ע"ב הכיא הטעמא מי שברא אור לא ברא חשך ומי שברא חשך לא ברא אור ע"ל שפיל לסיפיה דקרא פ' ונאמר בקרא דהתם לא כתוב בסיפא דקרא פ' ונאמר שמו ואולי דפ"ם הוא וא"ל לסיפיה דקרא כי אני ה' עושה כל אלה :

[וכן ביומא סא.]

[וכן ביומא פ.]

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' דאמר מר הסב. ל"ב עי' קרבן אהרן פ' אחרי דף קא"ל ע"ש : ב] תוס' ד"ה וחייבו וכו' לפסוק ראשון ולברך. ל"ב עי' מג"ל פי' ר"פ ס"ק ה: ג] ד"ה רואין וכו' אפשי' היה דם הפר מים היה ניכר וכו' כנ"ל: ד] בא"ד ואם דיהה מראיהן כסר. כאן הסר"ד ואח"כ מס"ד מגל וכו' ושייך לקמן ע"ב בגמ' :

[ועי"ע תוס' ב"ק נא: ד"ה וחייבו ומי' מג"ל פי' ר"פ ס"ק ד' סעיף דבר זה בנ"ע]

רבינו גרשום

הכי השתא התם מישתא וברוכי בהדי הדדי לא אפשר. כלומר וכיון דאמר הבו ליברך הפסיק הברכה בין ברכת היין שבירך תחלה ליין ששותה עתה ובעי לברך בתחלה על היין אבל הכא לא הפסיק הכיסוי של חיה לברכת שחיטת השוף קודם שישחטם דיכול לכסות דם חיה בתרא ידא ולשחוטם עוף בחדא ידא ושל חיה הארץ בונה ירושלים והטמיב: לטיברא. כלומר לתאריה: מ"ש מהא דתניא השוחט ונבלע דם בקרקע חייב לכסות. כלומר הכא נמי כיסהו הרוח אע"ג דלא חזר ונתגלה יהא חייב מלכסות: התם בשרשומו ניכר. כלומר מה דאמרי' נבלע דם בקרקע חייב לכסות בשרשומו ניכר אבל אין רישומו ניכר פטור מלכסות: נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים. כלומר אם יש בו מראית דם חייב לכסות: נתערב בדם בהמה רואין

[ע"ז מז. [סוכה לג.]]

[כולהו]

[תוספתא פ"ו] שבת כב.

[ב"ק לא:]

[עיין בלחם המודות]

[סנהדרין לט. ע"ש]

[בעי' ליתא מיבריא וכן בפיה"מ שם]

ב"מ לא. (ב"ק מ)

[סוכה לג. [ע"ז מז.]]

מנחות כב. זבחים עז:

לה א ב מיי' פי"ד מהל' שחיטה הל' ח ועי' בהגהות וכ"מ וב"מ טוש"ע י"ד סי' כח סעיף טו:
לו ג מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
לז ד מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
לח ה מיי' פ"י מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ד:

אם בדם החיה רואין אותו כאילו *הן מים *רבי יהודה אומר אין דם מבטל דם **דם הניתז ושעל הסכין חייב לכסות אמר רבי יהודה [2]אימתי בזמן שאין שם דם אלא הוא אבל יש שם דם שלא הוא פטור מלכסות: **גמ'** *תנן התם דם שנתערב במים אם יש בו מראית דם כשר נתערב ביין רואין אותו כאילו הוא מים נתערב בדם בהמה או בדם החיה רואין אותו כאילו הוא מים רבי יהודה אומר אין דם מבטל דם *א"ר חייא בר אבא אמר ר' יוחנן [3]לא שנו אלא שנפלו מים לתוך דם אבל נפל דם לתוך מים ראשון ראשון בטל אמר רב פפא ולענין כסוי אינו כן אין דחיי אצל מצות אמר רב יהודה אמר שמואל כל מראה אדמומית מכפרין ומכשירין וחייבין בכסוי מאי קמשמע לן מכפרין תנינא חייבין בכסוי תנינא מכשירין איצטריכא ליה מכשירין נמי אי דם אכשורי מכשר אי מיא אכשורי מכשרי לא צריכא *שתמדו במי גשמים מי גשמים נמי כיון דשקיל ורמי אחשבינהו לא צריכא שנתמדו מאליהן ר' אסי מנהרביל אומר בצללתא דדמא רבי ירמיה מדפתי אמר ענוש כרת והוא דאיכא כזית במתניתא תנא מטמאים באהל והוא דאיכא רביעית *תנן התם *כל משקה המת טהורין חוץ מדמו וכל מראה אדמומית שבו מטמאין באהל ומשקה המת טהורין ורמינהו **משקה טבול יום *(משקין היוצאין ממנו) במשקין שנוגע בהן ואלו

לט ז מיי' פ"ד מהל' שחיטה הל' ח ועי' בהגהות וכ"מ וב"מ טוש"ע י"ד סי' כח סעיף טו:
מ ח מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
מא ט מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
מב י מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
מג כ מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
מד ל מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
מה מ מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
מו נ מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
מז ס מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
מח ע מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
מט פ מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
נ צ מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
נא ק מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
נב ר מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
נג ש מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
נד ת מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
נה א מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
נו ב מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
נז ג מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
נח ד מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
נט ה מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
ס ו מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
סא ז מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
סב ח מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
סג ט מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
סד י מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
סה כ מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
סו ל מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
סז מ מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
סח נ מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
סט ס מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
ע ע מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
עא פ מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
עב צ מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
עג ק מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
עד ר מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
עה ש מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
עו ת מיי' פ"ג מהלכות טומאת מת הל' יג:
עז א מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
עח ב מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
עט ג מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
פ ד מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
פא ה מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
פב ו מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
פג ז מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
פד ח מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
פה ט מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
פו י מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
פז כ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
פח ל מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
פט מ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
צ נ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
צא ס מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
צב ע מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
צג פ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
צד צ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
צה ק מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
צו ר מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
צז ש מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
צח ת מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
צט א מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
ק ב מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קא ג מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קב ד מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קג ה מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קד ו מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קה ז מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קו ח מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קז ט מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קח י מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קט כ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קי ל מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קיא מ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קיב נ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קיג ס מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קיד ע מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטו פ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז צ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ק מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ר מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ש מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ת מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז א מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ב מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ג מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ד מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ה מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ו מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ז מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ח מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ט מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז י מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז כ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ל מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז מ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז נ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ס מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ע מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז פ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז צ מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ק מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ר מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ש מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:
קטז ת מיי' פ"ב מהלכות פסולי המוקדשין הלכה כב:

גמ' מתניתין דהכא [5]וגרלה דבריתא היא וס"ג דקאמר תנן רשב"ג אומר כל שעה ל' יום כו' ואינה מצנה בשום מקום ובפרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קלה:) גרסינן בכל הספרים תניא: **בל** משקה המת טהורין. דלא גזרו עליהן כמו שגזרו על של זוב דכתיב במסקנא משום דזב לא בדילי מיניה וא"ת והלא כשיולאין מן המת מוגעין בו ומקבלים טומאה ממנו במגע דמדאורייתא דמעת עיט ודם מגפה ואלב האשה חשיבי משקין כדיליף בפ' דם הנדה (נדה דף ה:) מקראי ועוד קשה דקאמר התם דמטמא טומאת משקים ברביעית והלא משקין מטמאין בכל שהוא כדמוכח בפ"ק דפסחים (דף י.). גבי מימיסם של כהנים לא נמנעו לברוך את הבשר שנטמא בולד הטומאה עם בשר שנטמא באב הטומאה אע"פ שמוסיפין על טומאתו כו' דמוקי לה דאיכא משקה בהדי בשר דקא מטמא בשר מחמת משקין ומסתמא אין באותם משקים רביעית ואמרינן אמי בההוא פירקא (שם דף יז:) ומיס אמי לא אמרן אלא רביעיות דחזי להטביל בהן מחטין ועורות אבל בגיר מרביעית טמאים ובברכות בפרק אלו דבריהם (דף יג.) שמא יטמאו משקין שאחורי הכוס מחמת ידים ויחזרו ויטמאו את הכוס וי"ל דהכא מיירי בכלאו ממנו דרך שפופרת ובמודן בגופו לא מקבלי טומאה דאין תורת משקין עליהם עד שילאו לחוץ וכי נפקי דרך שפופרת מהורות מה"ת כיון שלא נגעו בו אלא מדרבנן גזרו בילאו מן הזב היכא דאיכא רביעיות אע"ג דלא נגעו בו אי אמי הנהו קראי דנדה אסמכתא בעלמא ניהו ומן התורה אין עליהן תורת משקין ולכך לא גזרו אלא ברביעית וא"ת דאמרינן בפרק אמרו לו (כריתות דף יג.) האשה שנטף חלב. מדדיה לתוך התטר טמא ופריך במאי מתכשר א"ר יוחנן בטיפה המלוכלכת על פי הדד והשתא כיון דלריך הכשר אלמא חשיבא אוכל לפי שמיוחד לאכילה היינו אם כן תנור אמאי טמא הא אין אוכל מטמא כלים אלא על כרחך מטמא ממחת הטיפה המלוכלכת ע"פ הדד שמתערבת עם שאר חלב שנטף בתנור שם משקה עליה ומשקין מטמאין כלי גזירה משום משקה דזב וזבה דאמר בפרק קמא דשבת (דף יד:) אלמא מטמאה הטיפה לתנור אע"ג דלית בה רביעיות וכן באין דורסין (חגיגה דף כ.) בחשה שבחתה לפני ר' ישמעאל ואמרה לו מפה זו אי תרגתי בטהרה ומתוך הדברים שבדקה אמרה לו נימא נפסקה וקסרתיה בפה הרי אע"פ שלא היה ברוק שבפיה רביעיות נטמא מידיס שהיו מסותבות ונימא את המפה וי"ל דתרומה וקדשים מטמא בפחות מרביעיות ודוקא לטולין הוא דבעי רביעיות*:

משקה טבול יום משקין היוצאין ממנו כמשקין שנוגע בהן. אומר ר"ת דהני משקין שנגע בהן דקאמר לא מיתוקמא אלא במשקין דתרומה דאינו חולין לא מיטמא ואפילו במעשר אמי הרי כדאמרינן (יבמות דף עד:) טבל ועלה אוכל במעשר ובמשקין דקדש אמי לא קאמר דתנן בפ"י דנדה (דף עח:) ברתשומה היו אומרים היושבת על דם טוהר מערה מים לפסח פירוש אכל לא נוגעת דחולין שנגעו על מערה הקדש כקדש דמו דכדמפרש בגמ' חזרו לומר הרי היא כמגע טמא מת לקדשים פירוש דוקא לקדשים ולא לחולין דלאו כקדש דמו אלמא טבול יום הוה לרשון לקדשים כאילו נגע לטמא מת דיושבת על דם טוהר היא טבולת יום אחרת וא"כ משקים קודם שנגע בטבול

אם בדם החיה. בדם היקר של חיה: **רואין אותו.** שאינו מטמא כסוי: **כאילו הוא מים.** ואם היה הדם הזה של שחיטת המים והעוף ניכר בו חייב לכסות: **אין דם מבטל דם.** ואפילו אין מראית דם ניכרת במים כמות דם בהמה זה אין דם החיה בטיל דקסבר אין במינו לא בטיל: **דם הניתז.** תוך לגומא: **גמ' תנן התם.** בשחיטת קדשים: **כשר.** לזריקה: **נתערב בדם הבהמה.** של חולין: **או בדם החיה.** ממש דסתמא חולין: **רואין אותו.** לדם הפסול: **כאילו הוא מים.** ואם היה דם הכשר ניכר בו כשר: **לא שנו אלא שנפלו מים לתוך דם.** לפיכך כל טיפה וטיפה כשנפלה בטלה הלכך עד שלא תהא בו מראית ם]דם כשרה: **אינו כן.** שאפילו נפל דם לתוך מים חייב לכסות שאע"פ שבטל ונלחה ראשון ראשון אפ"ה כשהלך ורבה עד שנהפכה מראית המים לדם חזר דם הבטל וניעור וחשוב דם ולא אמרינן הואיל ונלחה ידחה שאין תורת דיחוי אלא מעות: **כל מראה אדמומית.** כל זמן שיש בדם מראה אדמומית הוי דם לכפרה ולזריקה ולהכשיר את הזרעים ולקמיה פריך אי מיס הוא נמי לכשורי מכשרי: **שתמדו.** שערבו עם מי גשמים שאינם מכשירים אלא היכא דאתשבינהו לירד על הפירות והכא משום דם דהוי משקה אע"ג דלא אתשבה לירד על הפירות מכשיר דתנן (מכשירין פ"ו מ"ח) כל משקה שתחלתו לרצון שנתחבר למחומה אע"פ שאין סופו לרצון מכשיר: **ופריכינן מי גשמים נמי כיון דשקיל.** במגא: **ורמי.** לתוך הדם לתחבינהו לכך: **בצללתא דדמא.** באותן מים שהם מן הדם עצמן כשהוא נקרש יש סביבותיו צלול כמים ואם יש בו מראית דם מכשיר ואי לא: **ענוש כרת.** האוכלו: **והוא דאיכא כזית.** דם גמור: **ומטמא באהל.** כל זמן שיש בו מראית דם הוא:**והוא דאיכא** [רביעית.מן הדם גמור והוא שיעור לטומאת אהל דכתיב (במדבר ו) על נפש מת ובשיעור רביעית הבאמה תלויה: **כל מראה אדמומית שבו מטמא.** כלומר אלמלא דדמא כל זמן שמראהו אדום טמא: **משקה טבול יום.** אותן משקין היוצאים ממנו הרי הן כמשקין שהוא נוגע בהן: ואלו

ואלו שרי כיון דלבסוף נשאר שאים של היתר וי"ל דדוקא נקט מחבית לבור דלא נפיש עמודיה כולי האי אע"ג דנפיש שפי מלרלור אבל היכא דנפיש עמודיה טובא לא בטיל אפילו יש שאים בהיתר: **שנתמדו** מאליהן. הוא הדין דהוי מלי למימר שתמדן במי פירות דלא מכשרי: **והוא** דאיכא כזית. אלמלא דדמא קאי כדפירש בקונטרס וקמ"ל דאע"פ שכולו דם לא מחייב דלא מכשרי אם יש בו מראית דם הבהמה ס]ופטור מלכסות: **תנן** התם דם שנתערב במים כו'. לענין זבח אם נתערב במים ויש בו מראה דם כשר לכפרה: **לא שנו אלא שנפל מים** לתוך הדם כו'. לא שנו דאמרי' אם יש בו מראית דם כשר אלא שנפל מים לתוך הדם אבל דם לתוך מים דמים היו עיקר ראשון ראשון בטל הדם: **לא צריכא שתמדן במי גשמים.** כלומר דבעינן לדעת מה' דתימא כיון דתימדו מאליהן והוא לא אתיסרו לא אחשבינהו ולא ליכשרו קמ"ל דמכשרי': רב (יוסף) [אמר]מנהרביל בי צללתא דדמא.כלומר מה דשנינו כל מראה אדמומית שבו מכפרין ומכשירין בי צללתא דדמא: (דם התמצית) ממטאין באהל והוא דאיכא רביעית. שטבול יום נוגע בהן: ואלו

[5] ל' הוא מים]

[לעיל פנ:]

[פסחים סה. ממחות כב.]
נדה עח: [זבחים נפ. לו. עח. עט.]

[זבחים עח.]

[כ"ב מ.]

תוספתא פ"ד דאהלות [ותוספתא פ"ג דמכשירין]

מלה עא: [עבול יום פ"ב משנה ח]
*[במשנה ליתא] כלי ג' פיגולים וכן משמע קצת מפרש"י ד"ה משקה וכו']

רבינו גרשום

רואין אותו כאילו הוא מים. כלומר משערין אותו הדם של בהמה אם יש בו שיעור שאם היה מים היה מבטל דם השוף ולא היה בו מראה אדמומית פטור מלכסות ואי (במיעוט) דם הבהמה [מועט] שאם היה מים לא היה מבטל דם השוף והיה בו מראה אדמומית חייב לכסות: ר' יהודה אומר אין דם מבטל דם. כלומר דם השוף אינו מבטל דם הבהמה ס]ופטור מלכסות: **תנן** התם דם שנתערב במים כו'. לענין זבח אם נתערב במים ויש בו מראה דם כשר לכפרה: לא שנו אלא שנפל מים לתוך הדם כו'. לא שנו דאמרי' אם יש בו מראית דם כשר אלא שנפל מים לתוך הדם אבל דם לתוך מים דמים היו עיקר ראשון ראשון בטל הדם: לא צריכא שתמדן במי גשמים. כלומר דבעינן לדעת מה' דתימא כיון דתימדו מאליהן והוא לא אתיסרו לא אחשבינהו ולא ליכשרו קמ"ל דמכשרי': רב (יוסף) [אמר]מנהרביל בי צללתא דדמא.כלומר מה דשנינו כל מראה אדמומית שבו מכפרין ומכשירין בי צללתא דדמא: (דם התמצית) ממטאין באהל והוא דאיכא רביעית. שטבול יום נוגע בהן: ואלו

[וע"ע תוס' ספחים יד. ד"ה דאיכא]

כלומר הך צללתא דדמא אם של מת הוא ממטאין באהל: משקין היוצאין ממנו כמשקין הנוגע בהו. כלומר משקין היוצאין ממבול יום שטבל ולא היה בו עדיין הערב שמש כמשקין

ס) פי' רבינו בזה תמוה לכאורה דלדבריה כיון דאין דם מבטל דם לשלם חייב לכסות וכמו שפי' רש"י וחולין דע"ס יש בכאן וע"ע.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תנן וכו' ומלא דבריית[ה] היא. עיי' בתר שבע פ"ח דסוכיות סי' ל"ז:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) בא"ד (בהלקנו לבנים ועשינו ממלא אבל וכו' דבור חדש) דמעורבת טומאה: כ"כ עי' ר"ק ק' ע"ב בתוס' ד"ה אומר לו וכו' כתבו ג"כ הכי וע"ע:

ואלו ואלו אין מטמאין ושאר כל הטמאין בין קלין בין חמורין משקין היוצאין מהן כמשקה הנוגע בהן ואלו ואלו תחלה חוץ מן המשקה שהוא אב הטומאה מאי קלין ומאי חמורין מאי לאו קלין שרץ וזב וחמורין מת "לא קלין שרץ וחמורין זב מאי שנא זב דגזרו ביה רבנן ומאי שנא מת דלא גזרו ביה רבנן זב דלא בדילי אינשי מיניה גזרו ביה רבנן מת דבדילי אינשי מיניה לא גזרו ביה רבנן: דם הניתז ושעל הסכין [וכו'] : תנו רבנן וכסהו מלמד שדם הניתז ושעל הסכין חייב לכסות אמר רבי יהודה אימתי בזמן שאין שם דם אלא הוא אבל יש שם דם שלא הוא פטור מלכסות תניא אידך וכסהו מלמד שכל דמו חייב לכסות מכאן אמרו דם הניתז ושעל אנפיים חייב לכסות אמר רבן שמעון בן גמליאל במה דברים אמורים שלא כסה דם הנפש אבל כסה דם הנפש פטור מלכסות במאי קא מיפלגי רבנן סברי דמו כל דמו ר' יהודה סבר דמו ואפילו מקצת דמו ורשב"ג סבר דמו המיוחד : **מתני'** במה מכסין ובמה אין מכסין מכסין בזבל הדק ובחול הדק בסיד ובחרסית ובלבנה ובמגופה שכתשן אבל אין מכסין לא בזבל הגס ולא בחול הגס ולא בלבנה ובמגופה שלא כתשן ולא יכפה עליו את הכלי כלל אמר רשב"ג דבר שמגדל בו צמחים מכסין בו ושאינו מגדל צמחים אין מכסין בו : **גמ'** היכי דמי חול הדק אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל שאין היוצר צריך לכתשו ואיכא דמתני לה אסיפא אבל אין מכסין לא בזבל הגס ולא בחול הגס היכי דמי חול הגס אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן כל שהיוצר צריך לכתשו מאי בינייהו איכא בינייהו דצריך ולא צריך דמיפריך איפרוכי : תנו רבנן וכסהו יכול יכסנו באבנים או יכפה עליו את הכלי תלמוד לומר בעפר ואין לי אלא עפר מנין לרבות זבל הדק וחול הדק ושחיקת אבנים ושחיקת חרסית ונעורת פשתן דקה ונסורת

ואלו ואלו אין מטמאין דלא גזור בהו רבנן טומאה: **ואלו ואלו תחלה** : שאפילו שני מטמא משקין להיות תחלה כדתנן (שיל דף ל:) כל הפוסל את התרומה דהייט שני מטמא משקין ועושה אותן תחלה חוץ מן המבול יום : **אמר** · ראשון לטמא שני והשני שלישי : **חוץ ממשקה שהוא אב הטומאה** · כגון שלשה מעייתות הזב המטיין במס' נדה בפרק דם הנדה (דף מ:) שהן אב הטומאה לטמא אדם וכלים שזבו ורוקן ומימי רגליו ושכבת זרעו של כל אדם דילפינן מרוק דכתיב (ויקרא טו) וכי ירוק הזב מה רוק שהוא מתגלגל ומתאסף יחד ואחר כך יולא אף כל שהוא מתגלגל ויולא ומשקין אחרים יולאין ממנו שאינם אב הטומאה לפי שאינם מתגלגלים ויולאין כרוק ואלו הן דמעת עין דם מנפחו וחלב האשה : **שרץ** · כגון מימי רגליו של שרץ המגלאים בשלפוחית שלו : **הכי גרסינן מאי לאוקלין שרץ וזב וחמורין מת** · מת אמור הוא שהוא אבי אבות הטומאה : **לא קלין שרץ וחמורין זב** · אבל משקה המת מהוביים חוץ מדמו שהוא מטמא מן התורה כדכתיב (במדבר ו) על נפש מת : **מאי שנא זב דגזור רבנן** · מיהא טומאה מתחלה במשקין שאינן אב הטומאה "מעייתות ומאי שנא מת דלא גזור : **זב** · לפי שהוא חי לא בדילי אינשי מיניה ועוד שאינו ניכר לכל : **אמר רבי יהודה כו'** · לקמיה מפרש טעמיה : **אנפייס** · כותלי בית השחיטה ולשון אנפייס כמו אנפי [ג] המים גדותיה : **אבל כסה דם הנפש כו'** · ושלם מחלוקות הן רבנן סברי טליה בעי כסוי ורבי יהודה אפילו דם הנפש לא בעי כסוי אלא מקלתו כדקתני דדם הניתז פטור מלכסות ואפילו הוא דם הנפש ובלבד שיהא שם דם אחר ורבנן שמעון בן גמליאל דם הנפש טליה בעי כסוי : **רבנן סברי דמו כל דמו** · משמע : **מתני' חרסים** · שחיקת חרסים : **מגופה** · שעל פי חביות : **גמ' מיכא בינייהו דצריך ולא צריך** · לישנא קמא דאמר אין צריך קרי חול הדק ומותר האי נמי בכלל אין צריך הוא ותורת חול הדק עליו ומותר ולישנא בתרא דקרי חול הגס ואסור כל שצריך לכתשו האי נמי בכלל צריך לכתשו הוא וחול הגס שמו ואסור : **דמיפריך איפרוכי** · ביד : **נעורת** · תרגום שמעון בן הפשתן : נסורת

[ג"ל כמו מעייתות]

רבינו גרשום

ואלו ואלו אין מטמאין דטבול יום פוסל ואינו מטמא בין תרומה ובין קדש ושאר כל המטמאין בין קלין כו' כלומר בין שרץ ובין מת משקין היוצאין ממנו במשקין הנוגע בהן ואלו ואלו תחלה כיצד שרץ שנגע במשקין משקים תחלה שהוא אב הטומאה ומשקים תחלה לטומאה ומשקי' הנוגע במת אע"פ שהמת אבי אבות הטומאה המשקים אינו אלא תחלה חוץ מן המשקין שהוא אב הטומאה כלומר שכבת זרעו : ושעל אנפים · אנפי שחיטה ובלבנה ובמגופה שכתשן כלומר לבינה שעושין מן עפר סגופת של כלי חרס: איכא בינייהו צריך ולא צריך לרישא יפה לכסות כיון דמיפרכא מעצמה לסיפא דא' כל שהיוצר צריך לכתשו אין מכסין בו והאי כל כמה דלא מיפרכא צריך לכתשו קרינן ביה ואין מכסין ושחיקת חרשין כלומר כלי חרש וחרסות עפר לבן ומעורה באבנים דקין ומורסן רע מסובין:

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פ"א מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ד:

מ ב ג ד מיי' פי"ד מהלכות שחיטה הלכה יא יב סמג עשין סד טוש"ע י"ד סימן כח סעיף כג :

שיטה מקובצת

[א] כמו אנפי אבני הבית גדותיה : ב] תוספה דבפ"ק דבכורות סברתם הפוכה · נ"ב עי' תוס' מנחות דף יא ע"ב :

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וכבי יהודה וכו' לקן נראה. נ"ב עיין בפרק שור שנגח דף מ' וש' חזקת הבתים דף כ"ו והגמגקין דף פ"ו : (ב) בא"ד אבל שם ואפי' מקלתו שם דפליגי ביה רבי אליעזר :

[נסעקס כמה · ובמשילה ת. ובגדה עלה:]

[ג"ל אור ל"ד דף יט:]

גליון הש"ס

רש"י ד"ה איכא בינייהו וכו' חול הדק · עיין שו"ת מ"ל סימן סא :

[סנהדרין עמ:]

[נ"ק עא:]

[נ"ל עמ:]

[נכורות מה:]

[תע"ב תוס' מנחות י:]

ד"ה ר"י סבר כל וחפילו מד קולע וחוס' נכורות ג. ד"ה ר' יהודה]

[סדר שלת פ' מז]

ולא חלי חמש" וחמשה בקר ולא חמשה חלאי בקר "אין לדמותם יחד ועוד יש לתרץ דלא תקשה דרבי יהודה דבכורות דהתם דווקא משמע ליה בכור טליה בכור דקרא מסתמא משתעי בסתם דטוה בישראל בבהמת ישראל ג"כ משום דכתיב כל בכור בישראל משמע טוליה בישראל כדאמר בפרק מלות חליה (יבמות דף קי:) בישראל עד שיהא אביו ואמו מישראל" :

חרסית · פי' בקונטרס במרובה (ב"ק דף סט:) לבנה כתושה וא"א לומר כן דהכא תניא תרוייהו ולא פי' בקונטרס חרסית שחיקת חרסין וגם על זה קשה דבריית בגמרא תניא תרוייהו : **כל** דבר המגדל צמחים כו' · ולא לפלוגי אתא אלא לעשות כלל לדבר ואם תאמר והא חרסית אין מגדל צמחים כדמשמע במרובה (שם) דאמר סימנא כי חרסית דליכא הגאה מינה ואומר ר"ת דלעולם מגדל וליכא הגאה מינה דקאמר הייטו שאיט מוציאה כדי נפילה ואין ראיה מן המדרש "דקאמר אם חרסית היא פירותיה רזין דהא קאמר נמי ואם לוגמא היא פירותיה שמנים ולוגמא לאו בר זרעים היא כדקאמרינן בחלו עוברין (פסחים דף מז:) אלא כעין חרסית וכעין לוגמא קאמר :

שחיקת

בטבול יום הוי שני ומטמא את הקדשים לעשות רביעי והכא קתני אלו ואלו אין מטמאין והך משקה טבול יום על כרחך כחזרו לומר דהתם אתא מדקתני בסיפא התם ואם נפל מרוקה או מדם טהרה שלה על ככר של תרומה טהור וקאמר עלה בגמרא כדתנן משקה טבול יום כו' ואלו ואלו אין מטמאין ולא מלי נמי למימר דמייתי דכא במשקין דחולין שנעשו על טהרת הקדש דתורת חולין גמורין יש להם כחזרו לומר דאפילו טונעה במים לא פסלי והכא קתני אין מטמאין קדשים אבל מיפסל פסלי אלא במשקין תרומה אייתי והא דקתני ואלו ואלו אין מטמאין הייטו אין מטמאים קדש אבל תרומה מיפסל נמי לא פסלי כדתנן התם נפל מרוקה או מדם טהרה על ככר של תרומה טהור וא"ת דהכא משמע דטבול יום מטמא משקה דקדשים לעשות רביעי בקדש ואם כן היכי בעי למימר בפ"ק דפסחים (דף יד:) גבי הא דהוסיף רבי עקיבא ואמר מימיהם של כהנים לא כהנים לא נמנעו מלהליק את השמן שנפסל בטבול יום להליק בכר שנטמא בטמא מת ומוקי לה הש"ס בכר כלי מתכות דהוה כחלל חרב ואבי אבות הטומאה והייטו דמוסיף רבי עקיבא ופריך ועקמא בכלי חרס ומאי הוסיף דאיט התם הייטו הא דרבי חנינא דאמר לא נמנעו לשרוף הבשר טמא וטמא והכא שמן שנפסל בטבול יום פסול וטמא אמאי קרי פסול לשמן שנפסל בטבול יום הא אמר הכא דפוסל קדש ויש לומר דהתם מייתי מדאוריתא והכא מדרבנן ועוד י"ל דהכי קאמר התם שזה טמא למיגו לקדש וזה פוסל בתרומה שהוא מיגו ועוד גראה דהכא ומתניתין דמה כאכא שאול דאמר* טבול יום תחלה לקדש ורבי עקיבא דפסחים כרבנן דמעילה (דף ח:) דטבול יום אפילו קדש לא מטמא אלא פוסל דתנן חטאת העוף מועלין בה משהוקדשה נמלקה הוכשרה ליפסל בטבול יום ודייק ליפסל אין לטמויי לא מני רבנן היא כו' ובהדיא תניא בפרק *(כסס דף כט) דרבי עקיבא כדרבנן הוסיף רבי עקיבא הסולת והקטרת והלבונה והגחלים שאם נגע טבול יום במקלתן פסל אבל מטמא כולן משמע דדוקא פסל אבל מטמא לא : **רבנן** סברי דמו כל דמו · ואע"ג דאמרינן בפרק זה בורר (סנהדרין דף כה:) דאמתי דרבי יהודה לפרש הייט דוקא במשנה אבל בברייתא לא דכל הספרים גרסינן בסוף חלון (עירובין פח:) כל מקום שאמר רבי יהודה במשנתינו אימתי וכו' ואומר ר"ת דהכא הלכה כרבי יהודה דמתניתין כותיה אתיא דאע"ג דבברייתא על כרחך בא לחלוק במתניתין אתא לפרש ומיהו לרמי בר חמא (ורב חסדא) משמע דזה בורר (סנהדרין דף כה:) דאף במשנה הוי אימתי לחלוק היכא דמוכח ובכא מוכח כיון דבברייתא בהדיא פליגי רבנן ורבי ירמיה בפ"ק דגיטין (דף ז: ושם ד"ה אומר) הוי לחלוק אע"ג דלא מוכח גבי ספינה דמשני הא רבי יהודה והא רבנן והיא משנה במסכת חלה (פ"ב מ"ב) וי"ס דגרסי בברייתא קמייתא וכסהו מלמד שדם הניתז ושעל אנפיים חייב לכסות אמר רבי יהודה כו' תניא אידך וכסהו מלמד שכל דמו חייב לכסות מכאן אמרו כו' רשב"ג אומר כו' ולפי גירסא זו יכול להיות דברייתא בא לפרש והא דקאמר ורבנן סברי אדרבנן דרשב"ג קאי : **ורבי** יהודה סבר דמו ואפילו מקלת דמו · תימה דבפ"ק דבכורות (דף ג.) סברתם הפוכה ב] דרבנן סברי בכור אפילו מקלת בכור כתיב כל עד דאיכא טוליה ורבי יהודה סבר בכור טוליה בכור כתיב כל דאפילו כל דהו ואומר ר"ת דהכא הוי כמו התם דמשום דדם טוליה דם משמע קא"ר יהודה דמו מקלת דמו דוי"ו דדמו אתא לאפוקי ממשמעותיה דדם כדאמרינן התם כתיב כל דאפילו כל דהו וקשה לפירושו דהא לעיל קאמר רבי יהודה דמו לחלק ועוד לפי מה שפוסק ר"ת הכא כרבי יהודה קשה הלכתא אהלכתא דאמרינן בבכורות (שם:) לית דתנא להא דרבי יהודה דאמר שותפות עובד כוכבים חייב בבכורה (ג) לכן גראה שאין לדמות הדרשות אלא מה שהש"ס מדמה כי ההיא דבתולה מקלת בתולים דמדמה בפרק אלמנה מזונות (כתובות מז:) לפלוגתא דמקלת כסף בכל כסף דהוו עניין אחד דכשנתמעטו בחוליה ונשארו מקצתן כאילו נשארו כולן וכן כסף אשה בכתובתה כשנשאר מקצתה יש לה מזונות כאילו נשאר כולה אבל שה דפליגי רבי אליעזר ורבנן* ופלוגתא דרבי יהודה בן בתירא ורבנן בכל כפש* וחמש ולא חלי חמש* וחמשה בקר ולא חמשה חלאי בקר "אין לדמותם יחד ועוד יש לתרץ דלא תקשה דרבי יהודה דבכורות דהתם דווקא משמע ליה בכור טוליה בכור דקרא מסתמא משתעי בסתם דטוה בהמות דטוה דישראל בבהמת ישראל ג"כ משום דכתיב כל בכור בישראל משמע טוליה דישראל כדאמר בפרק מלות חליה (יבמות דף קי:) בישראל עד שיהא אביו ואמו מישראל" :

[נ"ל עמ:]

[נכורות מה:]

[תע"ב תוס' מנחות י:]

ד"ה ר"י סבר כל וחפילו מד קולע וחוס' נכורות ג. ד"ה ר' יהודה]

[סדר שלת פ' מז]